

Roger Blomgren & Jenny Johannisson

Kulturpolitik, styrning och legitimitet i svenska regionala kulturplaner

Den regionala politiska nivåns kulturpolitiska ansvar och roll har i allt större utsträckning lyfts fram i Sverige i och med införandet av den s.k. Kultursamverkansmodellen. De regionala kulturplanerna, vilka utgör vårt huvudsakliga empiriska material för den här artikeln, har en avgörande betydelse för att göra den regionala nivåns kulturpolitiska intentioner explicita. I artikeln identifieras, genom en idéanalys, tre övergripande berättelser om den regionala kulturpolitiken: *Regionen som legitim genomförare av nationella kulturpolitiska mål*, *En gemensam regional identitet* och *Regionen som nyttskapare*. Berättelserna syftar till att legitimera den regionala nivåns engagemang och insatser inom det kulturpolitiska området, dels gentemot statsmakterna, dels gentemot den egna politiska nivån och regionens medborgare. Det huvudsakliga resultatet är att kulturplanerna främst reproducerat den kulturpolitiska berättelse som dominerar på den statliga nivån. En förklaring till detta kan vara att staten via Statens kulturråd ansvarar för fördelningen av de statliga medlen. Artikeln inleds med en kort historik där Kultursamverkansmodellen diskuteras i ett historiskt perspektiv och följs av ett avsnitt där artikelns centrala begrepp presenteras. Därefter presenteras den empiriska undersökningen innan artikeln avslutas med en kort sammanfattning och konklusion.

Kulturpolitik i de nordiska länderna uppvisar både likheter och skillnader. En likhet är att de nordiska ländernas kulturpolitik sedan efterkrigstiden varit en integrerad del i det välfärdspolitiska projektet. Tillgång till konst och kultur, oavsett bostadsort, betraktas som en medborgerlig rättighet i likhet med tillgång till god utbildning och hälsovård. Kulturpolitik är sålunda ett etablerat politiskt område för statsmakterna (Mangset et al. 2008).

En viktig skillnad mellan de nordiska länderna är ansvarsfördelningen mellan kommunal, regional och statlig nivå. I Danmark och Finland har under senare år den regionala nivån frångått ett formellt kulturpolitiskt ansvar medan Sveriges regioner och landsting¹ och Norges motsvarande nivå – fylkeskommuner – har en uttalad och formell politisk roll i respektive lands nationella kulturpolitik (Michnik 2010). Trots detta har frågan om den regionala nivåns ställning varit ständigt närvarande i den svenska kulturpolitiska debatten sedan början av 1970-talet. I debatten har, lite tillspetsat, två olika föreställningar stått emot varandra. Från regional nivå har det framförts krav på att regionerna ska ges en starkare självständighet när det gäller att bestämma inriktning och att fördela de statliga medlen till regional kulturverksamhet. Motståndare har hävdat att kulturpolitiken är ett nationellt ansvar och att staten därför ska garantera att kulturpolitiken ser så att säga likadan ut oavsett var man bor i landet, vilket kan hotas av en högre grad av regionalt inflytande. I ett historiskt perspektiv har krav på ökat regionalt inflytande inte fått något större gehör i den svenska riksdagen vare sig under 1970-talet i samband med genomförandet av den statliga kulturpolitiken, eller under 1990-talets regionaliseringsreformer. Den regionala kulturpolitikens roll kom återigen att aktualiseras i samband med den övergripande Kulturutredningen (SOU 2009:16), som föreslog att den regionala nivåns inflytande över statlig medelstilldelning skulle förstärkas. Utredningens förslag kom så småningom att implementeras under namnet Kultursamverkansmodellen. Statens kulturråd fick i uppgift att verkställa reformen, som innebär att regioner och landsting har i uppdrag att i samverkan med kommunerna och i samråd med professionellt kulturliv och civilsamhälle framställa kulturplaner som därefter ligger till grund för Statens kulturråds beslut om statliga medel till regional kulturverksamhet (SFS 2010:2012, § 7). I dagsläget har alla län, förutom Stockholm, antagit kulturplaner.

Kulturplanerna skapar ett ypperligt tillfälle att få en samlad bild av regioners, kommuners, kulturlivets och civilsamhällets gemensamma bild av kulturpolitiken. Enligt förordningen syftar reformen till att ”fördelningen av statsbidraget ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt ge ökad ökade möjligheter till regionala variationer” (SFS 2010:2012, § 4). Ett viktigt led i reformen är att olika politiska nivåers prioriteringar ska koordineras och att relationerna mellan de olika aktörerna ska regleras. Reformen kan i vissa avseenden benämnas som ett exempel på flernivåstyrning eller governance, då många aktörer på olika politiska nivåer är inblandade (Montin et al. 2011). Relationerna mellan regional och kommunal nivå ska enligt förordningen (SFS 2010:2012) kännetecknas av samverkan, medan relationen mellan regional nivå och det professionella kulturlivet och civilsamhället ska kännetecknas av samråd. Interaktionen mellan kommuner och region är således av primär betydelse.

Det finns dock begränsningar för hur planerna kan utformas både till form och innehåll om regionerna/landstingen önskar få medel från Statens kulturråd. I Statens kulturråds anvisningar till de berörda regionerna och landstingen för hur kulturplanerna skulle utformas stod att läsa:

De nationella kulturpolitiska målen är utgångspunkten för hur detta ska värderas. Särskild vikt bör fästas vid att landstingen i hanteringen av statliga medel lägger vikt vid tillgänglighet, insatser för barn och unga, jämställdhet och mångfald i kulturutbudet. Vidare bör de utgångspunkter som kultursamverkansutredningen pekar ut vara vägledande i denna bedömning dvs. utvecklingen av den kulturella infrastrukturen, främjandet av regional mångfald samt att ge möjligheter för kulturskapare i hela landet att arbeta och utveckla sitt konstnärskap. Vid bedömning av verksamhetsmässiga prestationer bör omfattningen av verksamheten bedömas, liksom hur dessa utvecklas över tid. Vidare är konstnärlig kvalitet ett grundläggande kriterium. (Statens kulturråd 2010:11)

Sju olika områden som berättigas till stöd pekades ut och dessutom angavs kriterier för landstingens målsättningar inom respektive område. För området konst- och kulturfrämjande verksamheter stod t.ex. att läsa att planerna skulle beskriva hur ”landstingen/regionen avser att bredda intresset och öka ansvarstagandet inom områdena dans, bild- och formkonst samt teater, hur man avser att höja kvalitén och skapa förutsättningar för samarbete och konstnärlig utveckling” (ibid.:14).

Kultursamverkanmodellen innebär således att den regionala kulturpolitiska nivån får möjlighet till ökad självständighet, samtidigt som det är uppenbart att den statliga nivån lämnar tydliga instruktioner om självständighetens begränsning. Kulturplanerna blir därför potentiellt viktiga redskap i regionernas självständighetssträvan, där denna strävan dock måste balanseras mot statens behov av kontroll. I artikeln avser vi att med utgångspunkt i ett urval regionala kulturplaner studera de berättelser som används i argumentationen för att just den regionala nivån är en lämplig organisatorisk enhet på det kulturpolitiska området. Kulturplanerna ger således en möjlighet att studera platsers betydelse och roll för kulturen; mer specifikt regioners och landstings betydelse och roll för kulturpolitiken.

ATT GÖRA SIG BEHÖVD

Vi är intresserade av att redogöra för och diskutera berättelser där den regionala särarten lyfts fram, dvs. hur en region som territoriell enhet avgränsas gentemot andra regioner och territoriella enheter, genom att förankras i specifika berättelser om hur den rumsliga avgränsningen knyter an till ett värdesystem som binder samman den regionala enheten (jfr. Anderson 1991). Berättelserna, som vi tolkat dem, kan ses som hjälpmedel för att legitimera kulturpolitiken både gentemot staten, för att erhålla medel, men även för att erhålla legitimitet inåt i regionen och gentemot kommuner, kulturliv och civilsamhälle samt gentemot medborgarna. Regionernas behov av att skapa legitimitet för den egna verksamheten menar vi är centralt, då regionerna fram till 1990-talet haft en mycket mer begränsad roll i den svenska kulturpolitiken än den statliga respektive kommunala nivån. Det handlar alltså om att kunna förklara, såväl uppåt som nedåt i det politiska systemet, varför regioner behövs. En viktig utgångspunkt är således att vi betraktar regionernas arbete med kulturplaner som en form av idéstyrning, eller mjukstyrning. Det är inte ekonomiska eller legala element som står i fokus, även om kulturplanerna ska ligga till grund för medelstilldelning. Därför blir begreppet berättelser centralt när

vi gestaltar regionernas strävan efter legitimitet, där vi blivit inspirerade av hur begreppet ”storytelling” inom företagsekonomi använts för att benämna berättelser som används i marknadsföringen av företag och organisationer.

REGIONALA BERÄTTELSE OM KULTURPOLITIK

Vi har i ett annat sammanhang identifierat tre huvudsakliga berättelser i de svenska kulturplaner som skapades under perioden 2010-2012: den välfärdspolitiska berättelsen, identitetsberättelsen samt nyttoberättelsen. Den första berättelsen handlar om att förklara hur regionerna kan bidra till en nationell välfärdspolitik, medan identitetsberättelsen tar sin utgångspunkt i unika och specifika regionala identiteter baserade på till exempel gemensamt språk och etniskt ursprung eller en gemensam historia och religion. Nytttoberättelsen handlar istället om kulturpolitikens bidrag till regional ekonomisk tillväxt och social sammanhållning. I de följande kommer vi att kort presentera dessa berättelser närmare.

REGIONEN SOM EN LEGITIM GENOMFÖRARE AV NATIONELLA KULTURPOLITISKA MÅL

Även om regional variation lyfts fram som central i förordningen för kultursamverkansmodellen (SFS 2010:2012, § 4), har den statliga kulturpolitikens inflytande varit stort. En förklaring är, som tidigare nämnts, att reformen karakteriseras av inbyggda begränsningar i form av vilken typ av idéer som den regionala nivån måste lyfta fram om de önskar statligt stöd till sina regionala verksamheter; dels i form av nationella målsättningar som ska genomsyra planerna, dels genom de sju utpekade verksamhetsområdena. En betoning av såväl mål som utpekade områden framkommer i samtliga kulturplaner. Detta innebär att ett i svensk, nordisk och västeuropeisk kulturpolitik centralt mål för kulturpolitiken sedan 1930-talet och framåt, nämligen att sprida konst av hög kvalitet till medborgarna, dominerar även kulturplanerna. Av den danska kulturpolitikforskaren Dorte Skot-Hansen (1999) har denna kulturpolitiska legitimeringsgrund benämnts som ”humanistisk”, medan vi väljer att benämna den välfärdspolitisk för att ge uttryck för vår starkare betoning av den politiska styrningsaspekten.

I en analys av Jämtlands respektive Kronobergs län landstings kulturplaner kan vi konstatera att båda landstingen väljer att realisera den kulturpolitik som drivs på statlig nivå, snarare än att försöka bygga ett kulturpolitiskt varumärke som är unikt för regionen (Blomgren & Johannisson 2013). I både Jämtland och Kronoberg lyfts fram att Kultursamverkansmodellen bidragit till att synliggöra kulturens och kulturpolitikens roll för att skapa ett varumärke för regionen, men denna roll blir densamma som gestaltas i den statliga kulturpolitiken. I både Jämtland och Kronoberg återskapas således samma berättelse som på den statliga nivån om vad kulturpolitik ska bestå i och hur den ska organiseras. Den regionala nivån blir fortsatt i första hand en representant för den statliga kulturpolitiken ute i landet, med betoning på att upprätthålla den institutionsbaserade infrastrukturen. Även bland de inblandade aktörerna råder konsensus om att arbetet

med kulturplanen inte lett till några kulturpolitiska omprioriteringar. En anledning till detta var att man utgick från redan existerande målsättningar och verksamheter. Alla är också överens om att några större omprioriteringar inte kommer att ske inom den närmaste framtiden.

Sammanfattningsvis befästs den sedan länge formaliserade och institutionaliserade kulturpolitiken i de kulturplaner vi studerat. Sedan de regionala institutionerna började sin verksamhet i mitten av 1970-talet har landstingens roll primärt varit att utgöra en regional förvaltningsinstans för den statliga kulturpolitiken, snarare än en regionalt baserad administration av egna och självständiga verksamheter (Blomgren & Johannisson 2014). Liksom i den svenska välfärdspolitiken i övrigt, har landstingen och kommunerna kommit att bli de huvudsakliga genomförarna av en statligt initierad och nationellt baserad kulturpolitik, samtidigt som den egna politiska kulturen blivit osynliggjord (jfr t.ex. Aronsson 1997; Hundstad 2012).

Den välfärdspolitiska berättelsens främsta mottagare har varit den statliga nivån och syftet är att skapa legitimitet gentemot staten och den dominerande kulturpolitiska diskursen. Däremot har studier visat att kulturpolitiken som område inte är prioriterat som politikområde vare sig av regionala politiker eller av dess medborgare (Blomgren & Johannisson 2014).

Vi ska nu övergå till att närmare studera alternativa berättelser och argument. Även om det inte direkt har någon reell betydelse i form av resurstilldelning är det intressant att notera vilka berättelser som används för att tydliggöra de regionala skillnaderna.

EN GEMENSAM REGIONAL IDENTITET

I kulturplanerna finns spår av argument för den regionala nivåns betydelse som tar sin utgångspunkt i unika och specifika regionala identiteter baserade på till exempel språk, religion, etniskt ursprung eller gemensam historia. Ett viktigt syfte är att skapa en känsla av enhet, eller essens, för att urskilja vad som separerar den aktuella enheten från andra enheter. Att argument av detta slag förekommer sparsamt i kulturplanerna kan förklaras av det faktum att Sverige är och under lång tid har varit en enhetsstat där den nationella nivåns historia, språk och religion starkt dominerat den svenska "identitetspolitiken". Skåne och Jämtland är dock exempel där vi i tidigare studier noterat att de lyft fram sina landskapspecifika särarter. Jämtland har i marknadsföringssyfte till och med utropat Republiken Jämtland, med hänvisning till den tid mellan 900- och 1100-tal då området var en självstyrande bonderepublik. Även om den historiskt nära relationen till Norge poängteras av samtida kulturpolitiska aktörer lyfts inte någon specifik jämtländsk identitet fram i nu gällande kulturpolitiska strategidokument (Blomgren & Johannisson 2013: kap.4). En förklaring till detta är att Jämtland, i likhet med flertalet områden i norra Sverige, står inför så avgörande utmaningar avseende såväl befolknings- som ekonomisk utveckling att riskerna med att följa en egen kulturpolitisk linje istället för att anpassa sig

till den statliga bedöms vara för stora. I Skåne, som med sitt läge i södra Sverige har andra ekonomiska förutsättningar att hävda sin särart, verkar också denna argumentation ha övergivits sedan en tid tillbaka. Att hänvisa till en specifik regional identitet genom att framhäva t.ex. ett gemensamt språk eller historiska rötter, en nationalistiskt inspirerad idé som i Europa använts i t.ex. Katalonien och Skottland (jfr t.ex. Barbieri 2012; Østerud 1997), verkar sålunda inte fått någon grogrund i svensk kulturpolitik.

En annan version av identitetsberättelsen utgår från invånarna som befolkar länet. Det är således inte landskapets eller regionens specifika och gemensamma identitet som lyfts fram utan skilda grupper som hålls ihop av ett gemensamt språk samt en gemensam kultur och religion. Ett exempel på detta går att finna i Norrbottens kulturplan (2011) där de nationella minoriteterna lyfts fram som ett eget område vilket motiveras av att alla de fem nationella minoriteterna – sverigefinnar, tornedalingar, romer, judar och samer (som också är ett urfolk och omfattas av urfolksrättigheter) – finns representerade i regionen (ibid.: 38). Det finns dock inget som vidare förklarar hur och varför minoriteterna ska integreras utan de lyfts fram som värdefulla inslag i områden som sträcker sig från konst till kreativa näringar. Den etniska och språkliga identiteten är dock inte nödvändigtvis kopplad till Norrbotten som territoriell enhet.

REGIONEN SOM NYTTOSKAPARE

En vanligare typ av berättelse som lyfts fram i princip alla kulturplaner handlar om kulturens explicit instrumentella roll för att skapa nyttigheter av skilda slag. Berättelsen utgår från idén om att kultur och konst bidrar till en ökning av olika sociala och ekonomiska värden i regionen. Vilket innehåll konst och kultur ska förmedla är således av underordnad betydelse; en förskjutning i offentlig kulturpolitik som iakttagits av flera kulturpolitikforskare (t.ex. Belfiore & Bennett 2010; McGuigan 2004; Skot-Hansen 1999). Ett genomgående drag i nyttoberättelsen är idén om att den regionala platsen är den bäst lämpade för att uppnå specifikt utpekade ”nyttomål”. De två nyttoaspekterna vi vill lyfta fram i denna artikel är ekonomisk nytta, och social samhällsnytta.

Den dominerande versionen av nyttoberättelsen utgår från idén om att regionen är den mest lämpliga platsen för att uppnå ekonomisk utveckling, vilket, enligt Keating (2002), förklaras av att regionala territorier fått allt större betydelse för ekonomisk utveckling. Denna typ av berättelse utgör också ett dominerande inslag i alla kulturplaner. Här står ofta hänvisningar till de kulturella och kreativa näringarnas potential i centrum. Norrbottens kulturplan får stå som representativt exempel:

Kultursektorns företrädare har varit vana att bli betraktade som snarare tärande än närande och kulturfrågor har ofta slentrianmässigt i den offentliga ekonomin klumpats ihop med andra fritidsintressen utan särskild ekonomisk potential. [Richard] Floridas och andras arbeten har därför bidragit till att ge nytt liv åt diskussionen om ett annorlunda sätt att bedöma, inte bara värdet av enskilda personers kreativitet, utan av den samhälleliga betydelsen av kultursatsningar över huvud taget. (Norrbottens läns landsting 2010: 41)

Citatet visar att kultur utöver att ses som en viktig ny näring även kan ges en vidare samhällsroll. Richard Florida, som omnämns i citatet, har lyft fram kulturverksamhetens betydelse för möjligheten att utveckla och skapa framgångsrika platser.

Även om inte de kreativa näringarna i dagsläget har någon framträdande roll kommer de i kommande planer att inta ett större utrymme, i alla fall enligt Norrbottens kulturplan:

Vi ser emellertid framför oss att kommande planer kan göras med en betydligt bredare ansats. Det vi nu diskuterar är frågorna om regional utveckling och tillväxt utifrån vad kulturverksamheterna i deras nuvarande form kan erbjuda eller bidra med. I nästa kulturplan bör det vara möjligt att arbeta också med analyser av behoven och efterfrågan inom näringslivets olika delar. (ibid.: 42)

Det är svårt att finna belägg för att satsningar på s.k. kreativa näringar gett positiva resultat. Ett undantag är dock regional filmverksamhet som sedan mitten av 1990-talet har haft en stark regional ställning i framförallt i Norrbotten, Skåne och Västra Götaland, där den sistnämnda regionen i sin kulturplan skriver:

Västra Götalandsregionens satsning på Film i Väst och Göteborgs filmfestival ger en tydlig signal om filmens värde som näring och regional utvecklingsfaktor vid sidan av dess lika viktiga konstnärliga och kulturpolitiska värde. Det är ingen överdrift att påstå att dessa regionala filmsatsningar har ritat om kartan för den svenska film- och kulturpolitiken. (Västra Götalandsregionens kulturplan 2012)

Detta är i sig ingen ny trend, utan har sedan mitten av 1990-talet lyfts fram som en viktig del i den regionala utvecklingen i princip i alla läns och regioners planer, vilket framkom i projektet *Kultur i regionala utvecklingsstrategier* (KRUS), där bland annat Statens kulturråd medverkade (Blomgren 2007; se även SOU 2009:16: 195 ff.).

Att kultur kan användas för att stärka den sociala hållbarheten är en annan typ av nyttoberättelse som återfinns i vissa av regionernas kulturplaner. Ett representativt exempel på denna version av nyttoberättelsen hämtas från Västra Götalandsregionens kulturplan 2013-2015:

Den tid har passerat då man bara var konsument eller publik. Eget skapande och aktivt deltagande i ordnade eller spontana aktiviteter har betydelse för den sociala sammanhållningen och innebär ofta ett större ansvarstagande inför framtiden. Den symbolskapande aktiviteten upptar en allt större del av människans vardags-, arbets- och privatliv. (Västra Götalandsregionens kulturplan 2013-2015:7)

Här framställs regionen som den plats där social hållbarhet bäst kan uppnås, en roll som hittills varit förbehållen nationalstaten (Johannisson 2010, 2012). Det är svårt att identifiera berättelsen som en egen regional berättelse utan den tangerar den traditionella välfärdspolitiska berättelsen. Snarast verkar det handla om att gestalta centrala välfärdspolitiska argument för att kulturen utgör ett viktigt redskap för att stärka demokratin i en ny och EU-anpassad språkdräkt.

AVSLUTNING: HAR REGIONAL KULTURPOLITIK I SVERIGE LEGITIMITET?

I artikeln har vi lyft fram några exempel på hur den regionala nivån i de regionala kulturplanerna legitimerar sin kulturpolitik. Den dominerande berättelsen, alltsedan 1930-talet, är att medborgarna oavsett bostadsort – först via organisationer som Riksställningar, Riksteatern och Rikskonserter som hade säte i Stockholm och därefter de regionalt uppbyggda institutionerna från och med mitten av 1970-talet – ska få ta del av kvalitativt god kultur. Kultursamverkansmodellen kan i detta avseende ses som en reform som övertalat den underordnade politiska nivån att köpa den överordnades problembild, och utgör därmed ett exempel på s.k. kooptering eller modellmakt (Engelstad 2010:64).

Även om kulturplanerna domineras av denna berättelse förekommer även ”nyare” regionala berättelser. De skilda identitetsberättelserna som återfunnits har legitimitetsproblem. En landskapsberättelse har svårt att få genomslag när det inte tycks existera några självklara och gemensamma regionala kulturella identiteter, vilket är fallet i Sverige.

De nyttoberättelser som vi funnit i kulturplanerna har syftat till att skapa legitimitet för den regionala kulturpolitiken genom att argumentera för att kultur har en viktig funktion för övergripande, regionala politikområden som rör ekonomi och social hållbarhet. Även om dessa berättelser bidrar till att öka den regionala sammanhållningen, det vill säga stärka legitimiteten inåt för att därigenom få större acceptans för satsningar på regional kulturverksamhet bland regionens medborgare, är det samtidigt mycket svårt att ”mäta” eller påvisa en reell måluppfyllelse i relation till det som berättelserna föreskriver. Och det finns från ett kulturpolitiskt perspektiv risker med att använda olika versioner av nyttoberättelsen - vad händer med ett redan marginaliserat politikområde om den regionala kulturpolitiken inte levererar det som nyttoberättelsen utlovar?

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det förekommer olika berättelser för att motivera den regionala nivåns betydelse i den svenska kulturpolitiken. Att den statliga nivåns berättelse dominerar även i regionala sammanhang kan antingen ses som att den regionala nivån de facto likställer sina egna politiska ambitioner med den statliga nivån, eller att den regionala politiska nivån inte har egna berättelser som kan konkurrera med den dominerande och att den regionala nivån därmed inte kan erhålla legitimitet för regionala variationer inom kulturpolitiken. En intressant fråga som kan ställas är om den regionala kulturpolitiska nivån har någon annan legitimitet gentemot statsmakterna än att vara en genomförare av statliga politiska målsättningar. Om så inte är fallet vore det kanske legitimt att även i ett svenskt sammanhang diskutera huruvida det behövs en självständig regional kulturpolitisk nivå i Sverige.

REFERENSER

Anderson, Benedict 1991: *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London: Verso.

- Aronsson, Peter 1997: Local Politics: The Invisible Political Culture. I: Sørensen, Øystein & Stråth, Bo (eds.), *The Cultural Construction of Norden*. Oslo: Scandinavian Univ. Press, 172-205.
- Barbieri, Nicolás 2012: Why Does Cultural Policy Change? Policy Discourse and Policy Subsystem: A Case of the Evolution of Cultural Policy in Catalonia. *International Journal of Cultural Policy*, 18 (1), 13-30.
- Belfiore, Eleonora & Bennett, Oliver 2010: "Beyond the Toolkit Approach": Arts Impact Evaluation Research and Realities of Cultural Policy-Making. *Journal of Cultural Research*, 14 (2), p.121-142.
- Blomgren, Roger 2007: *Den onda, den goda och den nyttiga – Kulturindustrin, filmen och regionerna*. Högskolan Väst. (Forskningsrapport 2007:02).
- Blomgren, Roger & Johannisson, Jenny 2013: *Att styra genom samverkan: Genomförandet av kultursamverkansmodellen i Jämtland och Kronoberg*. Stockholm: Myndigheten för kulturanalys.
- Blomgren, Roger & Johannisson, Jenny 2014: "Varför regional kulturpolitik? Legitimeringsberättelser i svenska regioner." *Sociologi i Dag*, 1/2014. Oslo: Novus forlag, 39- 65.
- Engelstad, Fredrik 2010: *Maktens uttrykk*. Oslo: Universitetsforlag.
- Hundstad, Dag 2012: Historikeren som regionbygger? – et fagkritisk perspektiv på fire landsdelshistoriske verk. *Historisk tidsskrift*, 1, 37-63.
- Johannisson, Jenny 2010: *Förändringar i kulturpolitikens geografi*. Stockholm: Statens kulturråd. (Kulturpolitisk forskning, 1).
- Johannisson, Jenny 2012: "Att planera kultur: Konst, tillgänglighet och regionutveckling i 16 kulturplaner". I Harding, Tobias & Nathanson, Calle (red.), *Under konstruktion: Effekter av kultursamverkansmodellen 2010-2012*. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), 65-75.
- Keating, Michael 2002: Territorial Politics and New Regionalism". I Heywood et al. (eds.), *Developments in West European Politics*. London: Palgrave.
- Landry, Charles 2000: *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*. London: Earthscan.
- Kulturplan för Jämtlands län 2010-2014*.
- Mangset, Per, et al. 2008: "Nordic Cultural Policy" *International Journal of Cultural Policy*, 14 (1), 1-8.
- Michnik, Katarina 2010: *Lokal kulturutvikling i nordisk perspektiv: Nordisk utredning*. Borås: Högskolan i Borås, på uppdrag av Norsk Kulturforum, med stöd av Nordisk Kulturfond.
- McGuigan, Jim 2004: *Rethinking Cultural Policy*. London: Open University Press.
- Montin, Stig, et. al. 2011: *Governance: Att styra med insikt snarare än avsikt*. Pilotprojekt 2010-2011. Mistra-Urban Future. Chalmers tekniska högskola.
- Norrbottens läns landsting 2010: *Kulturplan 2011-2013 Norrbotten*.
- SFS 2010:2012. *Förordning om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*.
- Skot-Hanson, Dorte 1999: "Kultur til tiden – strategier i den lokale kulturpolitik: Med Holsterbro som eksempel". *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift*. 6 (2), 29-51.
- SOU 2009:16. *Betänkande av Kulturutredningen*.
- Statens kulturråd 2010: *Redovisning av regeringsuppdrag (KU2010/961/KV) om förberedande insatser med anledning av en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet*. Stockholm: Statens kulturråd (dnr: KUR 2010/3140).

Statens kulturråd 2012: *Beslut avseende fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet 2012 inom ramen för kultursamverkansmodellen, Jämtland*. Dnr: KUR 2011/5808.

Østerud, Øyvind 1997: *Vad är nationalism?* Stockholm: Universitetsforlaget.

NOTER

1. Sverige består idag av 20 landsting/regioner, där fyra landsting (Gotland, Halland, Skåne, Västra Götaland) har utvidgat ansvar för regional utveckling och därmed rätt att kalla sig region.

BILDMATERIAL

Illustration på sida 9 från SCB RM/REN, 2007, www.scb.se